

SÁMEDIGGI
SÁMITIGGE
SÄÄ'MTE'G'G
SAAMELAISKÄRÄJÄT

2012

Nuorisoneuvoston toimintakertomus

Inka Nuorgam

Sámediggi

18.12.2012

Sisällysluettelo

1. Yleistä	1
2. Tiedottaminen	3
3. Tapahtumat.....	3
3.1 Skábmagovat 2012	3
3.2 Ijahis Idja 2012	4
3.3 Saamelaisnuoret Suomessa –seminaari	4
3.4 Sápmi Show	5
4. Yhteistyö ja verkostoituminen	6
Lapin Nuorisopoliittinen ohjelma 2015	10
Liitteet:	10

1. Yleistä

Saamelaiskäräjät on omalla lailla asetettu saamelaiden itsehallintoelin, joka on aloittanut toimintansa vuoden 1996 alusta. Sen tarkoituksena on toteuttaa Suomen perustuslaissa saamelaisille turvattua saamen kieltä ja kulttuuria koskevaa itsehallintoa. Saamelaiskäräjät esittää Suomen saamelaisten virallisen näkemyksen.

Kuva: Saamelaiskäräjät 2012–2015

Saamelaiskäräjien alaisuudessa toimii nuorisoneuvosto. Nuorisoneuvostossa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme (3) muuta varsinaista jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet sekä viisi (5) pysyvää asiantuntijajäsentä. Jäsenet ovat valituksi tullessaan 18–25-vuotiaita saamelaisnuoria ja asiantuntijajäsenet ovat valituksi tullessaan 15-17-vuotiaita saamelaisnuoria.

Saamelaiskäräjien ensimmäinen nuorisoneuvosto valittiin saamelaiskäräjien vuoden 2011 ensimmäisessä yleiskokouksessa. Toinen nuorisoneuvosto valittiin uuden saamelaiskäräjien ensimmäisessä kokouksessa helmikuussa 2012. Toisena toimivuonna on ollut tärkeää tehdä nuorisoneuvostoa tunnetuksi, saada näkyvyyttä, saada toiminta pyörimään ja aloittaa yhteistyötä muiden nuorisotoimijoiden kanssa, Suomessa ja pohjoismaissa.

Nuorisoneuvosto 2011-2012

Varsinainen jäsen

Nils-Heikki Paltto (pj)
Laura-Maija Niittyvuopio (vpj)
Elli-Marja Hetta
Saara-Maria Salonen
Tinja Semenoff

Varajäsen

Aslak Satokangas
Aleksi Syrjä
Niila Rahko
Heli Huovinen
Antti Heikkuri

Asiantuntijajäsen

Ella Näkkäljärvi
Mira Rauhala
Inga Helander
Lasse Lehtola
Anna-Katariina Feodoroff

Nuorisoneuvosto 2012-2013

Varsinainen jäsen

Laura-Maija Niittyvuopio (pj)
Saara-Maria Salonen (vpj)
Elli-Marja Hetta
Niila Rahko
Lauri Semenoff

Varajäsen

Aslak Holmberg
Heli Huovinen
Nils-Heikki Paltto
Inga Helander
Lasse Lehtola

Asiantuntijajäsen

Ella Näkkäläjärvi
Mira Rauhala
Niila-Matti Aikio
Jouna Näkkälä
Anna-Katariina Feodoroff

Kuva: Nuorisoneuvosto / Anni Näkkäläjärvi

Nuorisosihteerinä on toiminut yo Niina Siltala virkavapaalla 1.1.2012 - 31.12.2012 ja merkonomi Inka Nuorgam 1.1.2012 - 31.12.2012. Saamelaisnuoret Suomessa -seminaaria ja Sápmi Show-katutapahtumaa oli järjestämässä opiskelija Juho Keva

Nuorisoneuvosto valmistelee ne saamelaiskäräjien lausunnot, aloitteet ja muut kannanotot jotka koskevat saamelaisnuoria tai saamelaisnuorten elinoloja. Muita nuorisoneuvoston päätehtäviä on edistää saamelaisnuorten kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia ympäri Suomen sekä vahvistaa saamelaisnuorten kuuluvuutta saamelaiskulttuuriin.

2. Tiedottaminen

Nuorisoneuvosto tiedottaa tapahtumista ja ajankohtaisista asioista facebook-sivullaan (Nuoraidráðði Nuorisoneuvosto), nettisivuillaan (www.samediggi.fi/nuorat) ja blogissaan (www.samediggi.fi/nuorat). Nettisivuilla on kattavasti tietoa saamelaisista, saamelaiskäräjistä ja nuorisoneuvostosta, sekä nuorisoneuvoston blogi ja kuvagalleria.

3. Tapahtumat

Nuorisoneuvosto on osallistunut vuoden 2012 aikana erilaisten tapahtumien järjestämiseen ja järjestänyt omia tapahtumia.

Nuorisoneuvosto osallistui suurella työpanoksella ja rahallisella tuella Saamelaisnuorten taidetapahtumaan, joka järjestettiin ensimmäistä kertaa kaksipäiväisenä ja Saamelaiskulttuurikeskus Sajoksessa 28.-29.3. Taidetapahtuman ensimmäisenä päivänä oli urheilukilpailuja,

hiihtoa yksin ja viestissä, sekä suopungin heittoa. Toisen päivän ohjelma, taidetapahtuma oli Sajoksen 430 paikkaisessa auditoriossa joka täyttyi ääriään myöten.

Nuorisoneuvosto osallistui myös Saamelaismusiikkikeskuksen järjestämän Missä on Saamenmaa-iltakonsertin järjestämiseen, sekä Lastenkulttuurikeskus Mánnun järjestämään lasten ja nuorten tehtävärataan Sajoksen avointen ovien päivänä.

3.1 Skábmagovat 2012

Alkuperäiskansojen elokuvafestivaali järjestettiin 26.-31.1.2012 Inarissa. Skábmagovat nuortenpäivään kokoontuu yläaste- ja lukioikäiset saamelaisnuoret ympäri saamelaisalueen. Nuortenpäivän ohjelmassa oli alkuperäiskansojen tekemiä lyhytelokuvia ja lyhyt nuorisoneuvostosta ja saamelaiskäräjistä tiedottaminen, sekä työpajoja, liittyen ajankohtaisiin asioihin.

3.2 Ijahis Idja 2012

Alkuperäiskansojen musiikkifestivaali järjestettiin 17.-19.8.2012. Nuorisoneuvostolla oli Suomen saamelaisnuoret ry:n kanssa yhteinen info-piste Ijahis Idjan nuorten konsertissa perjantaina ja pääkonsertissa lauantaina. Info piste sisälsi infoa nuorisoneuvoston tavoitteista ja toiminnasta yleisesti, jäsenien nimet ja kuva edellisestä kokouksesta, sekä Suomen saamelaisnuoret ry:n kanssa yhteisen idealaatikon. Idealaatikkoon tulikin edelliseen vuoteen verrattuna paljon ideoita. Ideoijien kesken arvottiin pizza-lahjakortti Hotelli Inariin.

Lisäksi nuorisoneuvoston edustajat olivat mukana toteuttamassa Ijahis Idja lastenpäivää ohjaamalla lapsia ja nuoria Sajoksessa.

3.3 Saamelaisnuoret Suomessa –seminaari

Nuorisoneuvosto päätti, että vuoden 2012 ”Vuositainen tapahtuma” on Saamelaisnuoret Suomessa – seminaari ja Narinkkatorilla järjestettävä Sápmi Show. Seminaaria ja katutapahtumaa varten nuorisoneuvosto perusti työryhmän suunnittelemaan ja valmistelemaan tapahtumia. Tapahtumia järjestämään palkattiin kahdeksi kuukaudeksi koordinaattori. Työryhmä päätti seminaarin aiheet ja puhu-

jat sekä kutsuvieraat seminaariin. Työryhmään oli kutsuttu Suomen saamelaisnuoret ry:n (SSN) edustajat ja tiiviin yhteydenpidon ja suunnittelun jälkeen työryhmä päätti, että nuorisoneuvosto ja SSN järjestävät yhdessä tapahtumat.

Nuorisoneuvosto ja SSN järjestivät Eduskuntatalon Pikku Parlamentissa seminaarin 10.10 saamelaisnuorten nykytilanteesta ja tulevaisuudesta Suomessa. Seminaarissa saamelaisnuoret toivat esille heille ajankohtaisia ja tärkeitä asioita. Perinteisten elinkeinojen nykytilanne, äidinkielen merkitys, saamelaisen opetussuunnitelman tärkeys ja ulkosaamelaisuus olivat keskeisimpiä asioita, joita nuoret toivat puheissaan esille.

Kuva: © Inga Helander: Laura-Maija Niittyvuopio

Saamelaisnuorten näkemyksien lisäksi seminaariin oli kutsuttu kaikkien eduskunnassa istuvien puolueiden edustajat paneelikeskusteluun, jossa puolueet saivat vastata puolueensa linjan mukaisesti saamelaisia ja etenkin saamelaisnuoria koskettaviin kysymyksiin.

Saamelaisnuoret Suomessa – seminaarin ja Sápmi Show-katutapahtuman raportti **liite 1**.

3.4 Sápmi Show

Sápmi Show –katutapahtuma pidettiin Helsingin Narinkkatorilla 11.10.2012 klo. 14.00 – 20.00. Katutapahtumalla haluttiin vahvistaa saamelaiskulttuuria, kertoa pääkaupungin asukkaille saamelaisten tilanteesta Suomessa ja löytää pääkaupunkiseudun saamelaiset.

Nuorisoneuvosto ja SSN jakoivat info-laavulla esitteitä citysaamelaisuudesta, nuorisoneuvostosta, SSN:sta ja saamelaiskäräjistä.

Tapahtuma oli suunnattu kaikille kiinnostuneille. Tuomas Aslak Juuso avasi tapahtuman joikaamalla. Esiintymislavalla pidettiin kolme saamenpukujen muotinäytöstä sekä kaksi joikuesitystä.

Rap-artisti Ailu Valle esiintyi 17.00-18.00. Ailu Vallen kanssa lavalle nousi myös inarin-saameksi räppäävä Amoc. Esitysten välissä näytetään saamelaisia lyhytelokuvia valkokankaalta.

Sää suosi tapahtumaa, eikä päivän aikana satanut. Kävijöitä torilla riitti hyvin koko päivän aikana, tarkkaa kävijämäärää on hankala arvioida. Eniten yleisöä veti Ailu Vallen keikka, jolloin väkeä paikalla oli järjestysmiesten arvioiden mukaan muutamia satoja.

Sápmi Show kuvat: Inga Helander

Saamelaisnuoret Suomessa – seminaarin ja Sápmi Show-katutapahtuman raportti **liite 1**.

4. Yhteistyö ja verkostoituminen

Nuorisoneuvoston yksi tärkein tavoite on verkostoituminen ja yhteistyö. Vuoden 2012 aikana yhteistyötä ja etenkin tutustumista ja kontaktien luomista muihin nuorisotaloimijoihin ja saamelaisyhdistyksiin ja alkuperäiskansoihin on tehty paljon, mm. erilaisissa konferensseissa, seminaareissa jne.

UNPFII 2012

Nuorisoneuvosto oli ensimmäistä kertaa mukana UNPFII:ssä (United Nations Permanent Forum on Indigenous Issues) eli YK:n alkuperäiskansojen pysyvässä foorumissa. Foorumi järjestettiin New Yorkissa 11 kerran. Vuoden 2012 teema oli ”The Doctrine of Discovery”, löytämisoppi ja sen vaikutukset alkuperäiskansoihin.

Nuorisoneuvosto ja Suomen Saamelaisnuoret ry järjestivät yhteistyössä foorumin yhteydessä Side Eventin, Engaging and Empowering Indigenous Youth 8.5. Nuorisoneuvosto ja SSN hakivat ja saivat yhdessä rahoituksen Opetus- ja Kulttuuriministeriöstä kahdeksan saamelaisnuoren matkaa ja sivutapahtuman järjestämistä varten. Molemmista organisaatioista lähti neljä nuorta jonka lisäksi Saamelaiskäräjät nimesi Laura-Maija Niittyvuopion foorumiin osallistumaan. Permanent foorumin Suomen saamelaisnuorten edustus oli ennätyksellinen ja ainutlaatuinen.

Kuva: Engaging and Empowering Indigenous Youth – side event

Pysyvään foorumiin oli kokoontunut alkuperäiskansoja ympäri maailmaa, niinpä se oli loistava verkostoitumisen ja tutustumisen paikka.

Vähemmistövaltuutettu

Nuorisoneuvoston edustajat kävivät tapaamassa vähemmistövaltuutettu Eva Biaudet:ia Helsingissä 16.4. Tapaamisessa vähemmistövaltuutettu kertoi omasta työstään ja nuorisoneuvoston edustajat nuorisoneuvoston työstä, tapaamisesta myös Sápmi Show – katutapahtuman idea sai alkunsa sekä tiivis yhteydenpito molemmin puolin. Eva Biaudet on myös UNPFII:n jäsen joten oli luonnollista, että nuorisoneuvosto ja Biaudet tapasivat myös Permanent Foorumissa.

Raportti YK:lle; Pohjoismaiden alkuperäiskansanuorten osallistuminen päätöksentekoprosessiin

Biaudet sai YK:lta tehtävän valmistella raportti YK:lle Pohjoismaiden alkuperäiskansanuorten osallistumisesta päätöksenteko prosessiin. Nuorisoneuvosto osallistui raportin valmistamiseen suunnittelu ja työpanoksella. Valmisteluprosessissa tehtiin kyselyjä eri Pohjoismaiden alkuperäiskansojen nuorille, nuorisoneuvosto toimi Suomen, Norjan ja Ruotsin osalta koordinaattorina. Raporttia varten haastateltiin kaikkien kolmen maan saamelaiskäräjien puheenjohtajia, sekä nuorisoeleimille oli kattava kysely. Näiden lisäksi oli suppeampi kysely johon kaikki saamelaisnuoret saivat vastata, kyselystä tiedotettiin facebookissa, nettisivuilla ja radiossa.

Pohjoismaiden alkuperäiskansanuorten osallistuminen päätöksenteko prosessiin –raportti **liite 2**.

Lapsiasiavaltuutettu

Nuorisoneuvoston edustajat tapasivat Lapsiasiavaltuutettu Maria Kaisa Aulan Inarissa 11.6.2012. Tapaamisessa keskusteltiin saamelaisnuorten- ja lasten tilanteesta Suomessa ja etenkin rasismista ja syrjimisestä joka johtuu valtaväestön tietämättömyydestä. Polttavana puheenaiheena oli perusopetuksen ja opetussuunnitelmien uudistaminen ja sen myötä myös oppikirjojen ja opettajien koulutuksen pitäisi saada perustieto saamelaisista ja myös muista alkuperäiskansoista ja vähemmistöistä.

Lapsiasiavaltuutetun blogi tapaamisesta **liite 3**.

Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry:n 20 v. allianssiristeily

Nuorisoneuvosto osallistui myös Allianssi ry:n 20 v. allianssiristeilyyn 17.-18.4. Risteilyllä oli yli 50 tuntia ajankohtaisia asiaa nuoriin liittyen. Nuorisoneuvoston edustajat osallistuivat risteilyllä

pidettyyn paneelikeskusteluun kunta-uudistuksesta vaihtuvina panelisteina. Pysyvinä panelisteina istuivat kansanedustajat Antti Lindtman ja Antti Kaikkonen, sekä tutkija Tomi Kiilaskoski, kommentaattorina toimi nuori-

sotyön tutkija Petri Cederlöf ja paneelin vetäjänä Leena Ruotsalainen.

4th International Forum for Young Politicians of North-West Russia and the Nordic Countries

Kuva: Sagka Marie Fjellheim Danielsen
Foorumin julistus **liite 4.**

Nuorisoneuvosto osallistui Nuorten politiikkojen foorumiin Tukholmassa 18.-20.4. Foorumissa käsiteltiin pohjoismaisia nuortenasioita, mm. nuorten huumausaineiden käyttöä ja syrjäytymistä, sekä vähemmistönuorten tilannetta eri maissa.

Muut tapahtumat

Yleissaamelainen konferenssi järjestettiin Inarissa 27.-28.6. Nuorisoneuvosto osallistui konferenssiin joka oli saamelaiden valmistautumiskonferenssi Norjassa, Alattiossa järjestettävään alkuperäiskansojen konferenssiin ja siitä edelleen maailman konferenssiin. Konferenssissa oli saamelaisnuorilla oma puheenvuoro jonka tärkeimmät teemat Norjan ja Suomen saamelaisnuoret miettivät yhdessä. (Konferenssi julistus Suomeksi **liite 5.**)

Suomen saamelaisnuoret ry:n vuosikokous pidettiin Karigasniemessä 13.-15.4, Nuorisoneuvosto osallistui vuosikokoukseen suurin joukoin. Kokouksessa oli helppo tavoittaa saamelaisnuoria ja yhteistyösuunnitelmia tuli paljon.

Sveitsiläinen ihmisoikeusjärjestö Incominidios pyysi nuorisoneuvostoa mukaan järjestämään koulutusta alkuperäiskansanuorille. Sveitsissä 17.-19.8 pidettyyn suunnitteluviikonloppuun osallistui kolme nuorisoneuvoston jäsentä. Varsinainen viikon mittainen koulutus järjestetään Genevessä 16.-24.2.2013. 70 % koulutuksen menoista rahoitetaan Youth In Action-rahoituksella ja loput 30 % jaetaan osallistujaorganisaatioiden kesken.

Suomalaisugrilaisten nuorten valtuuskunta järjesti seminaarin Inarissa 23.10. Nuorisoneuvosto osallistui seminaariin, kertomalla saamelaisista, alkuperäiskansoista ja nuorisoneuvostosta. Seminaarin yhtenä teemana oli kielten elvyttäminen ja suomalaisugrilaisten kielten tilanne nyky maailmassa.

Nuorisoneuvosto on aktiivisesti osallistunut Lapin Nuorisofoorumiin. 10-vuotis juhlafoorumissa nuorisoneuvoston jäsen Niila Rahko nimettiin vuoden 2013 nuorisofoorumin puheenjohtajaksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön Nuorisoasiain neuvottelukunta (Nuora) piti kokouksen Inarissa 3.-4.9. Nuorisoneuvosto ja Nuora pitivät yhteisen kokouksen 3 päivä. Kokouksessa puhuttiin saamelaisnuorten elinoloista ja hyvinvoinnista. Kokouksen jälkeen Nuora tarjosi nuorisoneuvostolle illallisen Hotelli Kultahovissa jossa keskustelu saamelaisnuorista jatkui vapaammassa tunnelmassa.

Turvallinen lapsuus ja nuoruus – voisiko paremmin olla? -seminaari järjestettiin Hanasaaressa 15.10. Lapsiasiavaltuutettu pyysi nuorisoneuvostolta kommenttipuheenvuoroa Ruotsin ja Suomen lapsiasiavaltuutettujen dialogiin. Kommenttipuheenvuorossa nuorisoneuvosto toi esille saamenkielisten oppimateriaalien puutteellisuutta ja opetussuunnitelman epätasa-arvoisuutta ja sitä, että opetussuunnitelmassa ei erikseen huomioida saamelaislapsia ja nuoria, eikä niistä kerrota valtaväestöllekään, sekä saamelaisalueen ulkopuolella asuvien saamelaislasten ja nuorten epäoikeudenmukaisuutta saamenkielen opiskelun suhteen.

Lapin Nuorisopoliittinen ohjelma 2015

Lapin ELY-keskus aloitti projektin Lapin Nuorisopoliittinen Ohjelma 2015 – NUPO. Projektin pohjana toimii valtakunnallinen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma.

Projektin tavoitteena oli tuottaa painotuksia ja sisältöjä Lapin Nuorisopolitiikan kehittämisohjelmalle 2015 ja vahvistaa monialaista verkostoyhteistyötä nuorten palveluja tuottavien ja ohjaavien tahojen välillä. Projektissa on ollut oma ohjausryhmä jossa nuorisoneuvoston edustaja on ollut mukana sekä projektin rinnalla on ollut ohjelmatyöskentelyä kolmessa osassa Lapin nuorisoalan toimijoille. Ohjelmatyöskentelypäivinä on määritelty NUPO:n kehittämistavoitteet, konkreettisia toimenpide-ehdotuksia ja vastuutahoja ja seurantamittareita toimenpide-ehdotuksille.

Nuorisoneuvosto on osallistunut niin ohjausryhmän kokouksiin, kuin ohjelmatyöskentelypäivillekin aktiivisesti, sekä ollut mukana kommentoimassa ohjelmaluonnosta sen kaikissa vaiheissa.

Liitteet:

Saamelaisnuoret Suomessa – seminaarin ja Sápmi Show-katutapahtuman raportti **liite 1**.

Pohjoismaiden alkuperäiskansanuorten osallistuminen päätöksentekoprosessiin – raportti **liite 2**.

Lapsiasiavaltuutetun blogi tapaamisesta **liite 3.**

Foorumin julistus **liite 4.**

Yleissaamelaisen konferenssin julistus Suomeksi **liite 5.**